

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. +370 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos
Seimo posėdžių sekretariatui

2025-04- Nr.
Į 2025-02-17 Nr. S-2025-869 (KL-02)

DĖL ATSAKymo Į SEIMO NARIO RAŠYTINĮ KLAUSIMĄ

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija gavo ir pagal kompetenciją išnagrinėjo Lietuvos Respublikos Seimo nario Rimo Jono Jankūno 2025 m. vasario 4 d. raštu pateiktus klausimus. Pažymime, kad Teisingumo ministerija nerenka ir nesistestina prašomos pateikti statistinės informacijos, todėl siekdama tinkamai įgyvendinti Seimo nario rašytinį paklausimą, kreipėsi į Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministeriją, Valstybinę mokesčių inspekciją prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos kalėjimų tarnybą ir Nacionalinę teismų administraciją, kad šios institucijos pagal kompetenciją pateiktų prašomus duomenis.

Siekdami atsakyti į pirmą ir antrą klausimus, pasinaudojome LITEKO duomenų sistemos teikiama vieša informacija, kuri susisteminta Nacionalinės teismų administracijos. Klasifikatoriaus kodai 24.15.1. Kovos su epidemijomis ar užkrečiamosiomis ligomis taisyklių pažeidimas (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 277 straipsnio 1 dalis) ir 24.15.2. Kvalifikuotas kovos su epidemijomis ar užkrečiamosiomis ligomis taisyklių pažeidimas (BK 277 straipsnio 2 dalis) leido nustatyti, kad laikotarpiu nuo 2020 m. kovo 12 d. iki 2022 m. gegužės 1 d. Lietuvos Respublikos teismuose buvo išnagrinėta 81 byla dėl kovos su epidemijomis ar užkrečiamosiomis ligomis taisyklių pažeidimo. Visi kaltinamieji buvo tik fiziniai asmenys, todėl juridinių asmenų baudžiamajon atsakomybėn patraukta nebuvo.

Taip pat, vadovaujantis Lietuvos kalėjimų tarnybos pateiktais duomenimis, yra žinomi 4 atvejai, kai asmenys buvo patraukti baudžiamajon atsakomybėn bei atliko bausmę įkalinimo įstaigoje pagal BK 277 straipsnį dėl su COVID-19 susijusių ribojimų nesilaikymo¹.

¹1) Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmų 2021 m. kovo 17 d. baudžiamuoju įsakyму R. J. nuteistas pagal BK 277 straipsnio 1 dalį 6 mėnesių laisvės apribojimo bausme, vadovaujantis BK 64¹ straipsniu paskirta bausmė sumažinta 1/3 dalimi, galutinė bausmė – 4 mėnesiai laisvės apribojimo; 2) Tauragės apylinkės teismo Šilutės rūmų 2021 m. kovo 9 d. baudžiamuoju įsakymu A. B. pripažintas kaltu pagal BK 277 straipsnio 1 dalį (2 epizodai) ir jam paskirta subendrinta 90 parų arešto bausmė; 3) Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. sausio 21 d. baudžiamuoju įsakymu K. S. pripažintas kaltu ir nuteistas pagal BK 277 straipsnio 1 dalį 60 parų arešto bausme; 4) Utenos apylinkės teismo Molėtų rūmų 2020 m. lapkričio 9 d. baudžiamuoju įsakymu P. J. pripažintas kaltu pagal BK 277 straipsnio 1 dalį ir nuteistas 8 mėnesių laisvės apribojimo bausme, įpareigojant jį per keturis mėnesius nuo teismo baudžiamojo įsakymo įsiteisėjimo dienos neatlygintinai išdirbti 70 valandų sveikatos priežiūros, globos ir rūpybos įstaigose ar nevalstybinėse organizacijose, kurios rūpinasi neįgaliaisiais, nusenusiais ar kitais pagalbos reikalingais žmonėmis. Utenos apylinkės teismo Molėtų rūmų 2021 m. gegužės 25 d. nutartimi laisvės apribojimo bausmė pakeista į 90 parų areštą.

Atsakydami į trečią klausimą, pažymime, kad šiuo metu Lietuvos kalėjimų tarnyba nurodė, jog kalėjimuose nuteistųjų, kurie atliktų bausmę dėl su COVID-19 susijusių ribojimų nesilaikymo, nėra.

Atsakydami į ketvirtą klausimą, pastebime, kad Nacionalinės teismų administracijos duomenimis, aptariamam laikotarpiui už BK 277 straipsnyje įtvirtintos nusikalstamos veikos padarymą baudos bausmė buvo paskirta 13 kartų, o bendra paskirtų baudų suma sudarė 22 tūkst. 900 Eur. Atkreipiame dėmesį į tai, kad Teisingumo ministerija bei minėtos institucijos ir (ar) įstaigos, į kurias kreipėmės, neturi informacijos apie paskirtų baudų apmokėjimą, tačiau atsižvelgiant į baudžiamosios atsakomybės realizavimo tvarką, jeigu paskirta atitinkama baudos bausmė nebuvo sumokėta, ji turėjo būti pakeista viešųjų darbų arba laisvės apribojimo bausme.

Atsakydami į penktą, šeštą ir septintą klausimus, nurodome, kad Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – IRD) pateikė statistinius duomenis iš Administracinių nusižengimų registro informacinės sistemos (toliau – ANRIS), pagal Seimo nario rašte pateiktus klausimus, susijusius su administracinės atsakomybės taikymu už laikotarpį nuo 2020 m. balandžio 3 d. iki 2022 m. gegužės 1 d. (administracinių nusižengimų padarymo data):

Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) straipsnis	Asmenų*, patrauktų administracinės atsakomybės, skaičius	Administracinių nusižengimų, kuriuose teisena yra nutraukta arba nepradėta, skaičius	Paskirtų baudų suma (Eur)	Sumokėtų baudų suma (Eur)
526 str. 3 d.	958	418	761 140,00	175 808,22
45 str.	28146	3844	26 178 032,00	6 399 586,78
46 str.	31	3	3576,00	3210,00
Viso:			26 942 748,00	6 578 605,00

*pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą (ANK) administracinė atsakomybė taikoma fiziniams asmenims, todėl informacija teikiama tik apie fizinius asmenis.

Taip pat IRD pažymėjo, kad pateikti tikslų duomenų, kiek sprendimų dėl administracinio nusižengimo teismai panaikino ir kokios dažniausios priežastys lėmė administracinės atsakomybės panaikinimą, neturi galimybių, nes priežastys, dėl kurių teismai panaikina administracinę atsakomybę, nėra klasifikuojamos. Teismų sprendimai nėra struktūrizuoti taip, kad būtų galima lengvai išskirti šias priežastis.

Pastebėtina, kad Teisingumo ministerija nevertina teismų sprendimų, nerengia jų apibendrinimų, todėl neturi galimybės informuoti, kokios dažniausios priežastys lėmė administracinės atsakomybės panaikinimą.

Pažymėtina, kad taikydami administracinę atsakomybę už ANK 45, 46 ir 526 straipsniuose numatytus administracinius nusižengimus, padarytus karo, nepaprastosios padėties, mobilizacijos, karantino, riboto karantino metu, taip pat susidarius ekstremaliajai situacijai ar ekstremaliajam įvykiui, jeigu ekstremalioji situacija ar ekstremalusis įvykis kelia pavojų žmonių

gyvybei ar sveikatai, teismai formuoja pakankamai nuoseklią šių nuostatų aiškinimo ir taikymo praktiką²:

- atsakomybė už visuomenės sveikatos srities Europos Sąjungos reglamentų ar sprendimų, higienos norminių aktų ar kitų visuomenės sveikatos srities teisės aktų, Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo pažeidimą pagal ANK 45 straipsnio 4 dalį kyla tuomet, kai: 1) tokia veika sukeltas pavojus išplisti pavojingoms ar ypač pavojingoms užkrečiamosioms ligoms; 2) ji padarytos karo, nepaprastosios padėties, mobilizacijos, karantino, riboto karantino metu, taip pat susidarius ekstremaliajai situacijai ar ekstremaliajam įvykiui, jeigu ekstremalioji situacija ar ekstremalusis įvykis kelia pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai. Sukėlimas pavojaus išplisti pavojingoms ar ypač pavojingoms užkrečiamosioms ligoms yra savarankiškas požymis, kuris sudaro įrodinėjimo dalyką ir negali būti preziumuojamas vien tik nustatius ANK 45 straipsnio 1 dalyje nurodytų teisės aktų³ pažeidimo padarymo faktą šio straipsnio 4 dalies dispozicijoje nurodytu metu, t. y. esant karo, paskelbtos nepaprastosios padėties ir kt. situacijai. Pažeidimas kvalifikuojamas pagal ANK 45 straipsnio 4 dalį tik esant nustatytoms abiem pirmiau paminėtoms šios straipsnio dalies dispozicijoje nurodytoms sąlygoms. Pavojus išplisti pavojingoms ar ypač pavojingoms užkrečiamosioms ligoms yra vertinamasis požymis, kurio buvimą ar nebuvimą konkrečioje asmens veikoje nustato teismas ar bylą nagrinėjanti institucija (jos įgaliotas pareigūnas). Sprendžiant dėl šio požymio buvimo, kiekvienu atveju turi būti atsižvelgta į konkrečią situaciją, įvertinant turimas mokslines žinias apie pavojingą ar ypač pavojingą užkrečiamąją ligą – tos ligos šaltinius, sukėlėjų perdavimo žmogui būdus ir ypatumus bei pagal tai konkrečiu asmens elgesiu sukliamą riziką tokiai ligai plisti ir pan. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-7-23-511/2022);

- pagal ANK 526 straipsnio 3 dalį (galiojusią nuo 2020 m. balandžio 3 d. iki 2024 m. lapkričio 7 d.)⁴ asmuo atsako už Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo ir kitų civilinę saugą reglamentuojančių teisės aktų nevykdymą ar pažeidimą, padarytą karo, nepaprastosios padėties, mobilizacijos, karantino, riboto karantino metu, taip pat susidarius ekstremaliajai situacijai ar ekstremaliajam įvykiui, jeigu ekstremalioji situacija ar ekstremalusis įvykis kelia pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai. Taigi atsakomybė už pirmiau nurodytų norminių teisės aktų pažeidimą karo, nepaprastosios padėties, mobilizacijos, karantino, riboto karantino metu, taip pat susidarius ekstremaliajai situacijai ar ekstremaliajam įvykiui, jeigu ekstremalioji situacija ar ekstremalusis įvykis kelia pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, kyla nepriklausomai nuo to, ar dėl to kilo pavojus, pvz., išplisti pavojingai ar ypač pavojingai užkrečiamajai ligai. Dėl to administracinei atsakomybei pagal ANK 526 straipsnio 3 dalį kilti pakanka tik nustatyti faktą, kad administracinė atsakomybė traukiamas asmuo susidariusios karo, nepaprastosios padėties, mobilizacijos, karantino, riboto karantino metu, taip pat susidarius ekstremaliajai situacijai ar ekstremaliajam įvykiui, jeigu ekstremalioji situacija ar ekstremalusis įvykis kelia pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, pažeidė

² Išskyrus dėl ANK 46 straipsnio, kadangi naudojantis LITEKO duomenų sistemos teikiama vieša informacija, nebuvo rasta teismų sprendimų, kurie aiškintų aptariamą ANK normos turinį.

³ Visuomenės sveikatos srities Europos Sąjungos reglamentų ar sprendimų, higienos norminių aktų ar kitų visuomenės sveikatos srities teisės aktų, Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo.

⁴ Šiuo metu galiojančios ANK redakcijos 526 straipsnio 5 dalis, kuri numato administracinę atsakomybę už Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo arba kitų krizių valdymą ir civilinę saugą reglamentuojančių teisės aktų nevykdymą ar pažeidimą, padarytą karo, nepaprastosios padėties, mobilizacijos, karantino, riboto karantino metu, taip pat susidarius ekstremaliajai situacijai ar ekstremaliajam įvykiui, jeigu ekstremalioji situacija ar ekstremalusis įvykis kelia pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai.

pirmiau nurodytus norminius teisės aktus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-60-387/2022);

- jei pavojų kitam asmeniui užsikrėsti pavojinga ar ypač pavojinga užkrečiamąja liga sukėlė asmuo, jau būdamas medicinos įstaigos informuotas apie savo ligą ir įspėtas dėl apsaugos priemonių, kurių jis privalo laikytis bendraudamas su žmonėmis, tokia veika kvalifikuotina pagal BK 277 straipsnio 1 dalį (Lietuvos Aukščiausiojo teismo nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-7-23-511/2022).

Atsakydami į klausimą, kokias pagrindines teises išvadas Teisingumo ministerija padarė, vertindama pandemijos metu taikytas sankcijas ir ar buvo nustatyta trūkumų ar teisės aktų taikymo problemų, kurių reikėtų vengti ateityje, pažymime, kad Teisingumo ministerija nėra subjektas, taikantis šias teisės normas. Taikyti, t. y. pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl ANK 45, 46, 526 straipsniuose nustatytų administracinių nusižengimų pavesta policijos, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos, savivaldybių administracijų, karo policijos pareigūnams (ANK 589 straipsnis). Teisingumo ministerija nėra gavusi informacijos iš institucijų, kurių pareigūnams pavesta taikyti šias ANK nuostatas, apie jų taikymo problemas. Atsižvelgdami į tai, informuojame, kad nebuvo identifikuotas aptariamų ANK nuostatų poveikio *ex post* vertinimo poreikis, todėl teisinio reguliavimo taikymo ir veikimo vertinimas nebuvo atliekamas.

Teisingumo ministras

Rimantas Mockus